

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om paketresor

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 juni 2008 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om paketresor (RP 83/2008 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Marjo Lahelma, justitieministeriet
- äldre regeringssekreterare Tuomo Knuuti, arbets- och näringsministeriet

- chef för enheten för paketresor, jurist Petteri Lehtonen och jurist Katri Väänänen, Konsumentverket
- biträdande direktör Päivi Laatikainen-Mattsson, Resebyråbranschens förbund i Finland rf
- verkställande direktör Jukka Salama, Aurinkomatkat Oy
- chefen för juridiska ärenden Helena Pollari, Turism- och Restaurangförbund rf
- ombudsman Jatta Erlund, AFS-Intercultural Programs Finland ry
- styrelseordförande Erkki Sjöstrand, Suomen Youth For Understanding (YFU) ry
- chefsjurist Tuula Sario, Finlands Konsumentförbund rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar av lagen om paketresor. Propositionen strävar särskilt efter att förtydliga lagens tillämpningsområde och definitionen av paketresa. Som paketresa räknas bl.a. de färdiga kombinationer av transport och inkvartering som bjuds ut på webben och säljs till ett gemensamt pris. Paketresor är däremot inte sådana paket av tjänster som resenärerna själva sammanställer av olika alternativ som bjuds ut och debiteras separat.

Även de s.k. elevutbytesresorna kommer att omfattas av lagens tillämpningsområde.

Vissa preciseringar föreslås i researrangörers och reseförmedlares informationsskyldighet vad

gäller resors typ och hur de omfattas av resegarantin. Resenärerna ska också informeras om eventuella säkerhetsrisker på resmålet och arrangörer och förmedlare ska lyfta fram behovet av försäkringar för att täcka person- och saksador och utgifter som uppstår vid eventuella avbokningar.

Dessutom ingår det ändringar i bestämmelserna om resenärers rätt att frånträda reseavtal på grund av oväntade eller allvarliga händelser, t.ex. sjukdom eller olycksfall. Bestämmelserna blir delvis dispositiva så att rätten att frånträda avtal ska kunna begränsas under vissa förutsättningar i avtalsvillkoren.

Bestämmelserna om reklamation ändras så att reklamation ska kunna göras förutom till researrangörer också till näringsidkare som researrangörerna har anlitat och i vars prestationer det har framkommit fel.

Lagen avses träda i kraft cirka sex månader efter det att den har antagits och blivit stadfast. Lagen ska tillämpas på avtal som ingås efter ikraftträdandet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslaget godkänns med anmärkningarna och ändringarna nedan.

Lagen om paketresor avser att skydda resenärerna mot ekonomiska risker. Bestämmelserna är tvingande till resenärernas fördel om ingenting annat sägs i lagen. Genom avtal kan resenärerna få större fördelar än de lagstadgade. Syftet med ändringarna är att undanröja de problem som kommit fram vid tillämpningen av lagen. Det är viktigt att framhålla researrangörernas och reseförmedlarnas ansvar och se till konsumenternas intressen.

Tillämpningsområde (1 §)

Vid utfrågningen av de sakkunniga föreslogs det att resor för utbyteselever som ordnas av icke-vinstdrivande organisationer inte ska ingå i tillämpningsområdet.

Utskottet påpekar att 1 § 1 punkten föreskriver att lagen gäller då resetjänster mot vederlag bjuds ut av en näringsidkare. Regeringen föreslår inga ändringar i tillämpningsområdet.

Begreppet näringsidkare är identiskt med samma begrepp i konsumentskyddslagen. Med näringsidkare avses i konsumentskyddslagen (1 kap. 5 §) en fysisk person eller en privat eller offentlig juridisk person, som yrkesmässigt saluför, säljer eller i övrigt mot vederlag överlåter konsumtionsnyttigheter.

I begreppet näringsidkare ingår alltså vinstsyfte och professionalitet. Följaktligen ingår vanligen inte allmännyttiga föreningar eller stiftelser i begreppet, men det förekommer att de bedriver näringsverksamhet. Det hör i första hand till tillsynsmyndigheterna och i sista hand till

domstolarna att bedöma om föreningars resor för utbyteselever och båtresor eller liknande verksamheter ska klassas som näringsverksamhet.

För konsekvensens skull bör tillämpningsområdet för lagen om paketresor inte ändras, anser ekonomiutskottet.

Begreppet paketresa (2 §)

Med paketresa avses en i förväg ordnad kombination av tjänster som bjuds ut till ett gemensamt pris och som består av åtminstone 1) transport och inkvartering, eller 2) transport eller inkvartering och dessutom en annan turisttjänst som är väsentlig med hänsyn till helheten. I 2 mom., som ändras, föreskrivs det när en resa anses vara ordnad i förväg och i ett nytt 3 mom. om gemensamt pris.

Vid utskottsutfrågningen kom det fram en viss oro för tolkningen av det nya 3 mom., det vill säga att lagen kan kringgås genom att alla delar av en paketresa prissätts separat och i princip också kan köpas separat trots att researrangören är ute efter att sälja paketresor.

Vid tillämpningen av definitionen av paketresa och i synnerhet begreppet gemensamt pris är det viktigt att sätta fokus på dels den sammanhållna tjänsten, dels vad enskilda tjänster som tillhandahålls separat innefattar på riktigt. Om en researrangör eller en reseförmedlare marknadsför samlade tjänster som tidsmässigt eller i övrigt är kopplade till varandra, är det en paketresa trots att delarna prissätts separat. Detsamma gäller situationer då transport och inkvartering är tänkta att säljas tillsammans. Ett tecken på att så är fallet är det när flygen och hotellalternativen till populära resmål är få.

Resenärers rätt att frånträda avtal (15 §)

I 1 mom. anges det när resenärer har rätt att avboka resor. I ett nytt 2 mom. begränsas avbokningsrätten av kostnadsskäl eller andra liknande skäl med samma innebörd.

Ekonomiutskottet har blivit uppmärksamgjort på att det finns så kallade specialresor på marknaden. De saluförs till allmänheten men efterfrågan är mindre eftersom resmålet eller programmet är mycket speciellt. I dessa fall tillämpar arrangörerna avtalsvillkor som i viss mån avviker från de allmänna villkoren för paketresor, bland annat för avgifter vid avbokning. Det är oklart om den avbokningsmöjlighet som lagen tillåter också gäller den här typen av resor som saluförs bland allmänheten.

Det primära kriteriet för begränsningen är enligt lagförslaget att en resa inte går att sälja till någon annan på grund av resans egenart, speciella karaktär eller något annat liknande skäl med samma innebörd. Det måste noteras att begränsningen inte beror direkt på lagen utan att den kräver ett avtalsvillkor. Därför måste det redan när avtal ingås vara klart att resan är avsedd och planerad för en enda person eller en begränsad personkrets och inte kan säljas eller lämnas över till någon annan. Begränsningsvillkoret kan alltså inte tillämpas vid resor som saluförs till allmänheten.

Detaljmotivering

18 §. Reklamation. Enligt den gällande lagen ska resor reklameras till researrangören. Enligt propositionen får reklamation göras antingen till researrangören eller en samarbetspartner som har begått ett fel. Enligt vad utskottet har erfårit lades bestämmelsen till på initiativ av konsumenttvistenämnden.

Regeringens ändringsförslag är befogat med avseende på konsumentskyddet eftersom resenärerna inte nödvändigtvis känner till och kanske inte förstår att det inte räcker med att exempelvis anmäla ett fel till en underleverantör som researrangören har anlitat och som har begått felet. Lagändringen är tänkt att vidga resenärernas avtalsrättsliga skydd.

För säkerhets skull har utskottet preciserat bestämmelsen till att reklamation i första hand ska göras på resmålet till en företrädare för researrangören. När det inte finns någon företrädare på resmålet, får reklamation göras till den underleverantör som researrangören har anlitat och som har ett fel i sin tjänst. Därmed har den ansvariga researrangören bättre möjligheter att rätta till felet och handlägga skadeståndskrav.

Förslag till beslut

Ekonomiutskottet föreslår

att lagförslaget godkänns enligt propositionen men 18 § med följande ändringar (Utskottets ändringsförslag):

Utskottets ändringsförslag

18 §

Reklamation

Resenärer får inte åberopa fel, om de inte underrättar researrangören om felet inom skälig tid

efter det att de har märkt eller borde ha märkt felet. Om researrangören inte har någon representant på resmålet får en reklamation göras till en näringsidkare som researrangören har anlitat och i vars prestation det har framkommit fel, .

— — — — —

Helsingfors den 21 oktober 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Antti Rantakangas /cent
medl. Janina Andersson /gröna
Hannu Hoskonen /cent
Harri Jaskari /saml
Anne Kalmari /cent
Matti Kangas /vänst
Toimi Kankaanniemi /kd
Jouko Laxell /saml

Eero Lehti /saml
Päivi Lipponen /sd
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Petteri Orpo /saml
Sirpa Paatero /sd
Markku Uusipaavalniemi /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv
Antti Vuolanne /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.